

Manuela Buchmann

ÎMBLÂNZITORUL
DE FLĂCĂRI

LETRAS
Promovăm autorii români

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Buchmann, Manuela L

Imblânzitorul de flăcări/ Manuela Buchmann. - Otopeni : Letras, 2025

ISBN 978-630-312-591-6

821.135.1

ISBN eBook ePUB 978-630-312-592-3

Întreaga responsabilitate pentru conținutul acestei cărți
aparține autorului.

Copyright 2025, 2026 Manuela Buchmann

Această carte este protejată de legea dreptului de autor.

Carte distribuită de www.piatadecarte.net,

email: office@piatadecarte.com.ro

Comenzi la tel. 021 367 5228 // 0787 708 844

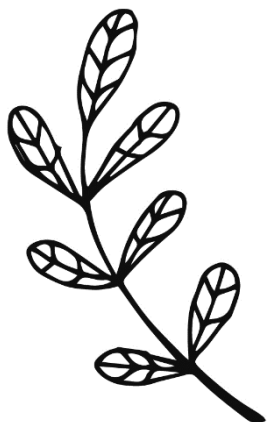
Pentru solicitări de publicare vă puteți adresa editurii,

pe mail: edituraletras@piatadecarte.com.ro

Editura Letras / www.lettras.ro

contact@lettras.ro

ÎMBLÂNZITORUL
DE FLĂCĂRI

CAPITOLUL 1

Pe drumul șerpuit printre coline, Lala mergea cu pas săltăreț și semeț, cu gândurile aiurea, cu nepăsarea tinereții care îți pune lumea la picioare și îți înalță sufletul până la cer.

De departe, satul se ițea ca o miniatură într-un glob de cristal, cu case mici, cât să le prinzi în pumn, cu acoperișuri ca niște clăbețe și porți înalte, mai mereu închise, gata să le ascundă de orice privire.

Sub ochii Lalei, satul, desfășurându-se de sus, ca o hartă a comorilor, aducea, ca o iluzie de fata morgana, doar promisiunea odihnei după o zi de hoinărit pe poteci de munte.

În ziua aceea, nici nu își dorea altceva decât să se arunce pe pat și să rămână acolo, nemișcată, ca un urs prins de iarnă, fără să dea explicații nimănui.

Începutul de toamnă, cald ca o prelungire a verii, era numai bun de rătăcit, căci soarele nu mai avea atâta putere să dogorească, ziua era încă destul de lungă, iar ploile nu începuseră.

Printre cărări de munte, pierduse noțiunea timpului, așa că, pe nebăgate de seamă, se aventurase mult prea departe, până la cascadă, își desfăcuse mapa cu creioane colorate și desenase alene, cu detalii fine, vegetația, într-un colț de caiet.

Le identificase mai apoi mulțumită pe fiecare în parte, le scrisese numele, ușor înclinat, iar în restul paginii lăsase loc pentru poveștile rostite la gura vetrei cu voce scăzută, de parcă ar fi fost adevărate.

Caietul, numit cu voită infatuare „Tratat etnobotanic și alte vietăți”, se înfoiase peste vacanța de vară, așa că acum era mai mult de jumătate plin, iar colțurile parcă prinseseră viață, ca niște urechi de măgar, gata să se răzvrătească.

Laura Cristina Cristurean, care abia terminase în vară Școala Superioară Pedagogică de Fete a Surorilor de *Notre Dame* din Temesvár, se întorsese la țară, la bunici, trecând peste lamentările mamei, care nu înțelegea cum de o fată ca ea se ascundea într-un cotlon uitat de lume, dar încurajată de domnul Cristurean, mulțumit mai degrabă să o știe sub aripa grijulie a propriilor părinți decât sub ochii curtezanilor.

Speranță și mândrie a familiei, Lala moștenise de la tatăl său aplecarea către carte, iar de la maică-sa, înfățișarea plăcută și un soi de gingășie în gesturi și ținută, înșelător în comparație cu firea mai degrabă clocotitoare, atunci când era provocată. Când era lăsată însă în ale ei, ca și acum, fata înclina mai degrabă către visare, plămădind idei despre ierbare și cărți, despre viața păsărilor și a animalelor, dar mai ales povești cu și despre gugulani.

Nimeni nu putea să imite mai bine decât ea trilul păsărilor și nimeni nu putea să deseneze cu așa precizie de fotograf lumea din jur. Iar ca și când nu era de ajuns, Lala avea harul să facă oamenii să vorbească, să povestească vrute și nevrute, de la ceea ce a fost cândva până la iscodiri despre moroi sau amintiri ale... amintirilor.

Ascultând, Laura Cristurean scria ca la școală, cu caligrafie îngrijită, pe pagini pe jumătate desenate, istoria etnografică a unui sat de munte, de care nimănui nu îi păsa, o istorie pe care însă visa să o împărtășească odată, ba chiar să o publice, ca să nu cadă uitării.

Pe buzele moi, cuvintele se rotunjeau uneori seara în jurul focului, se revărsau în povești și taine numai de ea auzite, sub ochii mari și gurile mute ale copiilor din sat, în timp ce bătrânii clătinau din cap aprobator, de parcă ar fi fost aieva acolo.

Deși Laura asculta cu mai multă plăcere decât vorbea, o luase acum câteva seri, așa, din senin, valul, iar plină de înflăcărare se apucase să povestească despre Zamolxe și muntele sfânt, despre râurile în care curgeau cosonii dacici la vale și despre flăcările albastrii ale pădurilor.

—Să vii joi la școală, domnișoară Cristurean, o trezise atunci din visare o voce, iar Lala, care abia își terminase povestea, tresări ca un elev prins copiind.

Bătrânul învățător o bătuse însă pe umăr a încurajare, cu mândrie, continuând netulburat:

—Să vii pe la zece, ar fi numai bine.

Mai mult nu îi spusese, lăsând-o mai apoi să se perpelească de gânduri, ca înaintea unui extemporal.

Lala aproape că uitase în hoinăreala ei sau mai degrabă alungase gândul voit, dar acum își amintea că mâine ar fi deja joi și iar începu să se întrebe ce voia învățătorul Dodianu de la ea.

Ajunsesse dinaintea casei bunicilor, fără să bage de seamă, cu obrajii aprinși de dogoarea vremii și a drumului bătut cu pași grăbiți și plini de energie.

După casa bătrânească, ultima, sau cea dintâi din sat, nu mai era nicio altă casă, doar dealurile acoperite de viță-de-vie, iar mai apoi păduri cu drumuri abrupte, ce șerpuiiau nesfârșit, de când lumea, către munte.

Casa albă cu pridvor de lemn de stejar, reperul copilăriei și al tuturor vacanțelor, umplea, ca de fiecare dată, sufletul fetei de împăcare.

Niciunde nu se simțea Lala mai bine decât aici. Unde altundeva ar fi putut, când, numai aici, ochii bunicilor o urmăreau cu blândețe și bunătate, indiferent ce ar fi făcut, dar mai ales cu îngăduința pe care numai răbdarea o aduce cu sine?!

Părinții domnului Cristurean, fericiți peste măsură să își știe nepoata la ei, o tratau ca pe un Dumnezeu mai mic, încântați de simpla ei prezență și gata oricând să se închine la ea, așa cum se cuvine, desigur, unui Dumnezeu așa de mititel.

Domnul Cristurean cel bătrân, bunicul, fost profesor de matematică și de științele naturii în Karánsebes, se întorsese în satul natal cu mult înainte de nașterea Laurei, preluând școala și, odată cu ea, misiunea sacră a împărtășirii cunoașterii, spre dezaprobarea bunicii, prea tânără și prea plină de viață să își îngroape viața atât de prematur.

Ecaterina Cristurean, fostă Zaharia, uitase însă repede tumultul orașului, dar nu și pașii de mazurcă și vals, renunțase la rochiile scumpe și la bijuteriile prețioase, își așezase mâinile în șolduri ca o preocupată, dar, măsurând cu ochii casa și întinderea din jur, găsisse puterea să încuviințeze alegerea soțului ei, cucerită de frumusețea locului, de așezarea neobișnuită a casei la poalele dealului, dar mai ales înmuiată de dragostea care orbește și dă lumii un alt sens.

În aceeași casă se născuse Cristian, tatăl Laurei, și tot în aceeași casă murise Lisandra la numai cinci anișori, iar patru ani mai târziu se născuse Lucreția Cristurean, cea care avea să plece din aceeași căsuță modestă ca să cucerească lumea cu trilurile ei și pe care ziarle o numeau acum privighetoarea de la Scala.

Dănuț Cristurean, mezinul familiei, amestec de boem și nabab la un loc, nu se căsătorise, deși venise în aceeași casă a copilăriei, prezentând cu emfază de-a lungul timpului nenumărate nestatornice logodnice, mereu îndrăgostit, mereu cu capul în nori, alergând mereu după un ceva ce nu îi era nici lui însuși clar definit.

Pereții proaspăt văruiți, ca în fiecare sfârșit de primăvară, văzuseră și auziseră multe, ascunzând între ei, ca într-un cuib, suflete mai mult sau mai puțin fericite, alinându-le pe rând cu bunătate, dar mai ales dăruindu-le iluzia de a se ști protejate.

Lala rămase un timp în umbra pridvorului, privind printre mușcatele înflorite coama sălbatică a dealului, după care soarele apunea.

—Tu ești? Ai venit? auzi vocea doamnei Cristurean.

Deschizând ușa, o izbi în nas miros de lămâiță proaspătă, cum numai hainele bunicii miroseau.

—Da, da, răspunse cu jumătate de glas.

—Hai, spală-te că ți-o fi foame, Livingstonul bunului, o alintă Titus Cristurean, din pragul salonului, mândru peste măsură că nepoată-sa îi calcă pe urme.

Lala nu se lăsă de două ori rugată.

Pe masa cu ștergar brodat aștepta strachină cu roșii mari cât inima bouului, brânză mustind încă în zer, mămliguță cu tochitură de ciuperci și ochiuri, că numai uitându-se simțea cum îi lasă gura apă.

—Voi nu mâncați? întrebă, mușcând dintr-o roșie, așa cum muști dintr-un măr, și tot așa i se umplu gura de suc dulce-acrișor. Cu obrații încă umflați, mai apucă o bucatură de brânză și parcă lumea din jur deveni brusc mai bună și mai frumoasă decât o știa, în timp ce se lăsă pe spătarul scaunului.

—Hmm, mormăi, răsucind în aer degetul arătător, către cer, semnul bucatelor divine.

Oh, acum să o vadă maică-sa, înfulecând ca un lup! „Laura Cristurean, unde îți sunt manierele?!”

Ah, dar maică-sa era prea departe să vadă sau să o mustre și pe ea, și pe socrii uzurpatori care îi făceau toate voile.

În timp ce își îndrepta spatele, revizuindu-și manierele, întâlnește privirea bunicilor, așezați și ei, între timp. Lumina ce se întrezărea în ochii lor, sorbind-o, era însă departe de orice urmă de critică.

Lor nu le păsa! Pentru ei era numai ea cea care conta!

Laura se așează iar comod în scaun, răsufând ușurată.

—Ce ai, de te bâțâi atât? o iscodi domnul Cristurean, apoi continuă încurajator: Pentru mâine nu ai de ce să îți bați capul, nu ești în situația să nu poți să refuzi o slujbă, ba, dimpotrivă, oricine ar vrea să te vadă la catedră.

Lala se înecă, tuși. Deci acesta era motivul pentru care o invitase învățătorul?! Sângele mândru al Mariei Cristurean se deșteptase în ea, trimițându-i roșeți războinice în obraji.

—Dar cine a zis că vreau o slujbă? De ce aș vrea?!

—Chiar așa, de ce ai vrea?! o îngână neobservată bunica, abia stăpânindu-și un zâmbet, în timp ce instiga cu dibăcie focul revoluției. Fetele ca tine se mărită repede, au nevoie doar de o zestre cumsecade, nu de o slujbă.

Parcă așa, dintr-odată, interesul fetei crescuse.

—Ți-a spus învățătorul așa ceva? Încercă Lala să se liniștească singură, căci noutatea o năucise cu totul.

—Nu, dar de ce te-ar chema mâine? Să te întrebe dacă ți-ai făcut tema de vacanță? E evident!

—Ah! Abia ce am terminat școala! Și apoi, eu am deja de lucru! Nu vezi?! mai spuse cu emfază, arătând spre caietul cu însemnări, ca o fetiță ce își arată păpușa cu pretenții materne.

Uimirea îi rotunjise buzele și îi ridicase sprâncenele negre și dese.

—Când o să fiu gata, o să-l predau Societății de Științele Naturii din Timișoara! mai rosti apăsător, așteptând în liniștea ce se lăsase să fie aplaudată ca o soprană la sfârșitul ariei.

Dar cum nicio cortină nu căzuse, iar cum bunicii, în loc să o aplaude furtunos, aproape că nu o mai luau în seamă, continuă să mănânce, ca un om ce își adună puterile pentru acel moment de glorie care avea să vină.

Încă erau la masă, când ușa se deschise.

Din prag, un tânăr înalt și măsliniu o cerceta cu ochi ageri scăpărând de curiozitate, electrizând întregul aer. Părul negru precum cărbunele, lung până la umeri, dat peste cap, îi era ud, de parcă venea de la scăldat. Prin cămașa udă de sudoare, pe jumătate deschisă, fiecare fibră se definea ca într-o lecție de anatomie.

Cu tot aspectul sărăcăcios, ținuta dreaptă și trăsăturile frumoase îi confereau un soi de eleganță, că fata se fâstâci și aproape că îi veni să își încline capul în reverență, ca înaintea unui voievod al țiganilor.

Laura clipise mai repede, măsurându-l mai departe cu îndrăzneală, gata să îl ia de undeva, din amintiri, dar șovăi, de parcă acum îl vedea întâia oară. Nu putea fi el! Dar, cu siguranță, era de-al casei.

Doamna Cristurean îl întâmpină de parcă îl așteptase de-o viață.

—Ai adus?

—Adus!

Catinca îl bătuse pe umăr cu aceeași familiaritate cu care îi ieșise în cale.

—Hai, Lala, să vezi ce surpriză ți-am pregătit noi trei.

Laura Cristurean se ridicase neîncrezătoare, gata să urmeze adunarea, secondată din urmă de Titus.

În curte, scăldat în soarele apusului, un țigan scund, cu mustață răsucită, își strângea pălăria în mână, așteptând încrezător ca un Sancho Panza. În spatele lui, căruța cu coviltir ascundea pesemne comoara, că altfel Laura nu își putea explica cum de bunică-sa, care era gata să facă moarte de om numai la gândul că i-ar călca florile cineva, stătea acum nepăsătoare, sprijinindu-și mâna mai departe pe umărul tânărului, ca pe al unui fiu.

Ceremonia cerea, pesemne, un moment de liniște, că pentru câteva clipe nimeni nu spuse nimic. Numai Catinca Cristurean, însoțită de aghiotantul ei de încredere, iscodise dincolo de coviltir, iar mai apoi îl strânsese în brațe strălucind de încântare.

—Cine e? apucase Lala să-l întrebe pe domnul Cristurean.

Titus Cristurean se încruntă, semn de mare mirare și dezamăgire la un loc, rupt din transfigurarea surprizei.

—Se poate?! aproape o muștră! Nu îl mai știi pe Radu al nostru?

—Răducu?!

Inima Lalei bătu o clipă aerul cu aripile balaurului copilăriei. Răducu?! se mira iar, dar niciun cuvânt nu îi scăpă de pe buze.

Un zâmbet mare îi lumină chipul de bucuria revederii, mai luminos și mai cald decât soarele la apus. Un instinct vechi, primitiv, o mână în brațele lui, ca în brațele unei rude vechi, pe care îți pierzi speranța să o mai vezi vreodată. Un instinct nou o ținea însă pe loc, îmbujorând-o. Unde dispăruse Răducu?! Când devenise bărbat?! Când devenise atât de frumos Răducu al ei?!

Întâiul instinct învinsese.

Lala fugise înspre ei, copleșită de bucuria revederii, cu zâmbetul încă agățat pe buze. Același zâmbet înflorise pe chipul lui Radu, dezvelind dinți albi, de care orice dentist ar fi fost mândru. Numai în ochi îi scânteiasă ceva, ca o mulțumire de sine, că fata nu își ridicase nasul pe sus, aruncându-l în spatele lumii din care venea, devenindu-i deodată evident că ea abia îl recunoscuse.

Și, deși pentru o clipă se frământă gândind că nu se cuvine, brațele lui o prinseră cu tărie, înlănțuind-o gata să o frângă, se răsuci cu ea în brațe și chiui o dată lung ca o căpetenie indiană gata de luptă, înainte să o lase din nou pe pământ, sub răsul bunicilor.

Încă amețită, pe jumătate de răsucirea ca de carusel, pe jumătate de bucuria revederii, Laura Cristurean, cu un zâmbet încă lățit pe chip, privi câteva clipe mai apoi sub coviltir, fără să înțeleagă pentru câteva minute în șir rostul surprizei.

O cadă de alamă, în formă de dragon, strălucea regește, la fel ca cerul roșiatic.

O mână de maestru gravase pe dinafară fiecare pană în parte, în detalii pline de migală, de parcă Hefaiostos în persoană o crease pentru Zeus însuși.

—Doamne, Maica Domnului, se cruci domnul Cristurean, analizând peste umărul Laurei obiectul de artă. Dacă o vede popa, ori o face clopot de biserică, ori o să boteze enoriașii în ea, apoi mucalit se întoarse către Radu: Iar tu, păcătosul, să îi cânți în strună și să îi spui că dragonul, grifonul sau ce lighioană o fi, e de fapt balaurul răpus de Sfântul Gheorghe!

În ochii verzi scânteiau voia bună și încântarea, mai mult decât în ochii nepoată-sii, căci Lala, înghiontită de toți, nu înțelegea mai departe nimic, uluită încă de antiteza dintre sărăcia căruței și luxul exorbitant al unei căzi cum nu avea nimeni din Karánsebes până la Viena sau poate și mai departe.

—Îți place, Lala? Radu a făcut-o de unul singur, cu mâinile lui, pentru tine, dezlegă Catinca misterul.

Mirarea rotunjise buzele Lalei, dar le și pecetluse în același timp cu tăcere. Iar așa cum stătea înaintea tuturor, zăpăcită, cu obrajii arzând și ochii migdalați și umezi de emoție, părea din nou o fetiță în dimineața de Crăciun.

De când puteau mâinile lui să plămădească așa ceva? Când învățase să domolească metalul ca pe lut?

—Pentru mine?! reuși să articuleze într-un târziu, uitându-se când la cadă, când la Radu. Ai făcut tu asta?! Și iar îi veni să îl îmbrățișeze de mândrie și de bucurie.

Radu nu îi răspunse.

Cum ar fi putut, când, pe chipul lui, zâmbetul care între timp nu se mai ștersese părea că se lățește și mai mult, dezvelind înșiruirea perfectă a dinților uimitor de albi.

Numai când Lala prinse mâinile lui între ale sale și le întoarse cu palmele în sus, iar mai apoi le răsuci, de parcă încă nu îi venea să creadă și căută dovada, bucuria i se mai stinse, înlocuită de o umbră de jenă.

Aspre, cu brazde adânci, cu unghiile scurte sub care se ascundea fir negru, cu toată cazna de a-l îndepărta cu săpun, mâinile lui care îndoiau fierul cu ușurință se înmuieră dintr-odată ca secerate, sub iscodirea fetei.

Pe sub pielea măslinie și netedă a obrajilor se ițeau de rușine roșeți trandafirii adolescente.

Cu mâinile încă sprijinite în palmele ei, ca într-un cuib de potârnică, Radu zări nu împreunarea mâinilor, ci diferența dintre ele, dar mai ales bariera dintre lumi. Întâia oară îi era rușine cu mâinile lui muncite.

Numai Laura, nepăsătoare, părea că găsisese ceea ce căutase, iar așa încă aproape, fără să îi dea drumul mâinilor, simțea cum se mistuie de bucurie.

—Tu chiar ai făcut-o! se miră iar Laura, de parcă găsisese dovada pe care o căuta. Tu?!

—Jur pe copiii mei, să îmi sară ochii din cap dacă te mint, el, Corturaru, o făcut-o! izbucnise mânat de un entuziasm amestecat cu loialitate Sancho Panza, pe numele adevărat Lăzurică, de care uitaseră cu toții.

În ochii buluciți, de sub pălăria cu boruri largi dată pe ceafă, se citea nerăbdare, căci burta începuse să îi chiorăie de foame, iar boierii se tot întindeau la vorbă fără rost, în timp ce el nu se gândea decât la mâncarea ce trebuia să fie deja gata în ceavnă.

—Hai, unde o punem, că o duc singur, așa să îmi ajute Dumnezeu!

—Mai încet, zmeule, că te ajutam și noi, îl temperă domnul Cristurean, amuzat.

Dar abia câteva ore mai târziu, când soarele dispăruse de tot după deal, își găsisese și cada locul în casa bunicilor, în odaia Lalei, după ce o plimbaseră, prin grădină, șopron, iar mai apoi pe pridvor, sub mormăielile lui Panza, chicotelile fetei și muștrările bunicii că îi zgârie pereții și îi distruge zugrăveala.

Iar și mai târziu în noapte, Laura Cristurean, trezită din somn, după zvârcoliri amestecate cu neliniști, iscodise un timp cu pleoape obosite și grele odaia, apoi, însuflețită de o chemare căreia nu i se putu împotrivi, își trase așternuturile după ea și își făcu culcuș în cadă.

Adormi imediat, alinată de iubirea de care se simțea înconjurată, păzită de dragonul de alamă, alunecând cu cada ei în vis, ca pe corabia lui Peter Pan.

CAPITOLUL 2

Să fi fost mai bine de douăzeci de ani de când Răducu apăruse din nimic la poarta bunicilor, desculț, rupt și flămând, cu ochi mari și limpezi de copil inocent, ca toți copiii lumii.

Numai că într-ai lui, pe deasupra, se oglindeau, pe sub genele lungi și grele, toate neajunsurile vieții și toate tristețile ei.

Prin fereastră, de după perdea, Catinca îl urmărise prin însurare, cu o curiozitate și un soi de înduioșare pe care numai mamele care își pierd copiii o au, strigând mai apoi încetșor pe Titus: „E un elev de-al tău?”.

Titus Cristurean îl măsurase cu același interes ca și nevastă-sa, minunându-se și el de vizita neașteptată, înșiruind însă rapid în minte toți elevii, de parcă îi scotea la tablă.

„Cum să fie?! Nu vezi cât e de mic?! E un pui de țigan, continuă ca pe o constatare, a venit ori la cerșit, ori la furat”, îl catalogase simplu domnul Cristurean, urmărind de peste umărul Catincăi mogâldeța ce înainta vitejește prin curte, fără să se teamă de lătratul bucuros al câinelui, dar tot lătrat și acela.

Era început de noiembrie, când însurarea se lăsa repede ca nopțile polare din expedițiile lui Amundsen și, tot ca în nopțile polare, frigul mușca din trupul acoperit cu zdrențe al copilului. Mogâldeței părea că nu îi pasă, înaintând prin curte fără șovăială. Numai când ajunsese în pridvor, păru că își pierduse curajul și se ghemui scâncind.

Așa îl găsiseră Cristurenii, dârdâind de frig, de încordare și de spaimă.

—Ce-i cu tine?! îl alintă Catinca, trăgându-l în casă, la căldură, ștergându-i nasul cu batista cu monogramă.

Dar copilul nu îi răspunse, ci căutase cu speranță și încredere în ochii lui Titus:

—Nene, mă înveți și pe mine să citesc?

Inima lui Titus, inimă de dascăl, se frânsese în același moment de uimire, de duioșie și de căință.

—Iartă-mă că te-am judecat greșit, pui de om, se corectă rușinat Titus Cristurean, iar mai apoi, cu ochii verzi ca ai primăverilor, renăscu sub ochii mari ai copilului și iar se rușină, dar de data asta pentru bunăstarea în care trăia.

Întrebarea copilului îi răscolise sufletul, înviorând înăuntrul lui tot ceea ce era mai bun și înălțându-l pe culmi noi, de parcă îngerul Domnului îi adusese Buna Vestire.

—Rămâi să te încălzești, îl invitase Catinca, fără să accepte vreun refuz. Al cui ești tu? mai întrebuse, căci nu îi părea cunoscut.

Copilul ridicase din umeri. De unde să știe el?! Numai ochii îi tremuraseră în lacrimi.

—Al cui? repetă întrebarea, de parcă ar fi vrut și el să știe.

—Iaca, ești al lui Dumnezeu! îl consolă Titus, ciufulindu-i părul lăptos și lung. Ca noi toți, mai continuă, minunându-se că trăise o zi ca aceasta.

Catinca, la rândul ei, simțise cum în suflet, peste golul ce se iscase odată cu pierderea Lisandrei, se clădise așa pe nedeslușite o punte nouă, luminoasă, ca un drum către alinare.

Tot amintindu-și de Lisandra cea răposată, i se păru așa dintr-odată că e datoră ei ca niciun copil să nu mai sufere, așa că îl strânsese la piept, fără să se mai poată abține și fără să se mai teamă de păduchi.

—Lasă că e destul petrol pentru noi!

—Dar cum te cheamă, știi? întrebuse Titus.

Pieptul copilului se umflase ca al unui trompetaș.

—Adu!

—Ce să aduc? clipise mărunț Catinca.

—Adu!

Titus, învățat cu copiii, râse cu poftă, așezându-l pe genunchi.

—Spune: rață, ra-ță, silabisi ca la școală.

—A-ță, repetase copilul, zâmbind chinuit, contaminat de râsul domnului Cristurean.

—Adu ceva de mâncare... Radu îl cheamă, e peltic.

În aceeași seară, Catinca spălase picioarele murdare și înghețate ale copilului, ca pe picioarele lui Hristos, și tot de atunci, Răducu deveni cumva de-al casei, care era oricum prea goală de când copiii familiei Cristurean erau la studii sau la casele lor.

Catinca l-ar fi luat de suflet de-a binelea, dar în zorii care urmaseră, fluierat lung se auzise pe uliță, în depărtare, însă abia după câteva dați înțeleseră că fluieratul nu era decât o chemare. Cineva îl căuta.

Răducu se ridicase de la masă cu bucata de pâine în mână, privise peste umăr și fugise în sat, strângând încă boțul de pâine la piept, îmbrăcat ca un boieraș și încălțat cu pantofii vechi, din pod, ai lui Dănuș, dar câteva zile mai apoi veni din nou, la fel de zdrențuros ca în prima zi, dar cu pantofii în picioare și cu sete de carte.

De atunci, Cristurenii nu își mai putuseră imagina viața fără el și parcă și Răducu nu mai putu să stea departe de ei.

În iarnă venise fudul mare, spre înserat, cu o bundiță veche, în care stăruia mirosul de oaie, și încălțat cu opinci. Picotise lângă sobă, cu obrazii aprinși de dogoare, senin ca un înger, dar se trezi, abia mijind printre genele lungi și dese, când iar se auzise fluieratul în depărtare.

Sărise însă prin somn, gata să fugă.

—Stai, azi dormi aici, hotărâse Titus.

Domnul Cristurean își adunase toată puterea în piept să fluiera în loc de răspuns, dar nu îi ieși de pe buze decât o fâsăitură jalnică, de care se rușină.

O altă fâsăitură veni înapoi, iar de atunci se legă cumva un soi de comunicare fără cuvinte.

Așa crescuse Radu, prins între două lumi, fără să se poată lipi de niciuna, gata să fugă ca un câine oropsit la fiecare fluierătură sau să rămână.

Laura Cristurean crescuse cu el laolaltă, învățase pașii ținută și de mâna lui, Răducu îi curățase obrazii de lacrimi, așa cum știa el mai bine, scuipându-și mai întâi în palme, el îi fusese și frate, și prieten, și camarad. El fusese primul care îi spusese „Lala”, ca într-un cântec numai de el știut. Tot el o așteptase când venise în vacanțe, pitit pe marginea drumului, luminând dintre bălării și scaieți cu bucuria lui întreaga lume.

Pentru ea sărise Răducu la bătaie ca un curcan, fără să îi pese cu cine, dacă o supărau copiii, și ea tot pentru el se tăvălise în pulberea uliței trăgând cu furie codițele Anișoarei, care îi strigase cu obrăznicie „țigan”.

Împreună fuseseră la scăldat, cât era vara de lungă, și la colindat iarna, împreună trăseseră șoricul de pe porc, de Ignat, sub privirea indignată a Mariei, și tot împreună împărțiseră pedepsele Lalei, căci doamna Maria Albu Cristurean, mama Lalei, aspră la fire, nu vedea cu ochi buni prezența lui, pedepsind-o pe Laura din orice.

„Împreună” se destrămasă cumva, sau mai degrabă cândva, când Laura Cristurean devenise domnișoară.

Primul an la Temesvár devenise și ultimul an la țară.

Maică-sa, rostogolindu-și ochii peste cap, se opusese cu vehemență ca Laura să își mai petreacă vacanțele la bunicii Cristurean.

—Nu se cade, nu vezi că se poartă ca la ușa cortului? Vrei să ajungă în șatră? Asta vrei să faci din ea, o țigancă? se auzea ca un ecou, tot mai des, în casa din Karánsebes, reproș și amenințare la un loc, dezlănțuind certuri fără sfârșit.

Laura auzea, se indigna, strângea pumnii bătăios, înfruntând-o pe maica-sa, dar refuzând cu tărie să meargă la bunicii Albu, la fel de snobi și de severi ca fiica lor, căutând în taică-su un aliat.

Numai că Cristian Cristurean era orice, dar nu un aliat de nădejde, schimbând partidele după cum se înclina balanța, gata să semneze orice tratat ar fi adus cu sine pacea.

Cu diplomație, o consola pe nevastă-sa, cântându-i în strună mai ceva ca un lăutar, iar pe altă parte o alinta pe fiică-sa, negăsind puterea să reziste ochilor brunii ca mierea agățați într-ai lui cu speranță, îndârjind însă cu rolul său de agent dublu și mai tare conflictul.

Apoi, deși om în toată firea, Cristian rămăsese în adâncul inimii sale același fiu bun și ascultător, tânjind și acum după mângâierea blândă a mamei și încuviințarea tatălui, lucru care îl măcina cu adevărat, căci nu găsea puterea să le explice motivul pentru care Laura nu mai avea voie la ei în vacanță.

Săptămânile deveniseră un calvar, o încătușare în zăpușeala orașului, până când Cristurean, nemaisuportând, lovise cu pumnul în masă:

—O să mergem cu toții la Herculane! Și gata! Să nu mai aud nimic, deși după tot războiul, ar trebui să merg singur!

Pedeapsa era un soi de răsplată pentru suferința fiică-si, menită să o împace, dar mai ales o scuză pentru propriii lui părinți, ba chiar și pentru socri.

Cine putea concura cu adevărat cu Băile Herculane, locul unde până și romanii se bălăciseră în terme, în pauza de la invadatul lumii?!

Numai cuvântul „Băile Herculane” liniștea spiritele, aducând după sine o avalanșă de pregătiri, care durau mai mult decât vacanța în sine: rochii, probe, alte certuri, alte proteste, cufere pline și nervii lui întinși ca o coardă până la capăt, la care se mai adăugau călătoria cu trenul și averea pe care o plătea la hotelul „Franz Josef I”, singurul care i se părea nevestei sale cât de cât acceptabil.

Cristian Cristurean își făcea teatral cruce, ascunzându-și cu greu mulțumirea, ripostând însă vehement, „nu e de noi, acolo se întâlnesc regii Europei, o să ajungem la sapă de lemn”, exagera voit, uitând că ideea venise de

la el, dar alinat că numai cu zestrea nevestei sale ar fi putut cumpăra o parte din hotel.

„O să îmi mulțumești mai târziu, dragă”, îl consolă Maria Albu Cristurean, „trebuie să o scoatem pe Laura în lumea bună”, îl lămuri ca un negustor ce vede întrezărindu-se o investiție bună.

Gândul în sine îl înnebunea pe domnul Cristurean cel tânăr.

„E doar un copil, abia are cincisprezece ani! Ai înnebunit?! Doar nu crezi că o mărit la vârsta asta! Ce suntem noi, țigani?!”, îi plătea înapoi Mariei cu aceeași monedă.

„Cine a spus așa ceva?!”, se îmbufna Maria, argumentând cu ardoare mai apoi: „Trebuie să vadă lumea bună! Să fie văzută!”.

„De ce nu mă pui în vitrină?!”, se obrăznicise Lala în primul an, ripostând ascunsă după taică-su, declarație deschisă de război.

Dar cu toată revolta evidentă și îmbufnările adolescente, se lăsase cucerită de Băile Herculane, de eleganța și opulența baroce ale clădirilor, călcând cu încântare neobosită pe drumurile pe care cândva pășise împărăteasa Sisi, ba chiar și pe drumurile romanilor, până în sus pe cărările de munte.

Răducu se îndepărtase în anii ce trecuseră, se diluase în trecut ca o acuarelă, devenise un soi de rudă uitată, fără să știe că el strigase de fiecare dată „Lala a scris”, alergând pe ulițele satului cu același răs luminos, purtând cărțile poștale ca un sol credincios deasupra capului, urmat de copiii din sat, ca niște câini de vânătoare, gata să vadă, să pipăie și să miroasă minunea ilustrată adusă de poștaș.

„De pe Valea Cernei, unde curg apele sacre ale lui Hercule, vă transmit salutările mele cordiale.

P.S.: ar fi cel mai încântător loc de pe pământ. Păcat că miroase a ouă clocite.”

După vacanța de vară se schimbaseră și vacanțele de Crăciun, scurtate fără milă, ca și zilele de iarnă.

La începutul „crizei” veniseră bunicii Cristurean la ei, la Karánsebes, apoi, după doi-trei ani, Maria acceptase să o lase pe Laura în sat, dar numai pentru scurtă vreme și numai în prezența ei.

Printre nămeți, din alunecările saniei, domnișoara Laura Cristurean, infofolită în blănuri ca o prințesă vikingă, trecuse ca o nălucă, fără să îl mai bage în seamă, deși Răducu, de-acum fecior în toată firea, o așteptase, pitiit după garduri, până înghețase, dar fremătând cu bucurie, cum numai pe o surioară de mult plecată o aștepți.

Numai că nici surioara cea plecată, nici tovarășa de drăcovenii nu se mai întoarseră.

În locul ei venise o domnișoară de oraș, cum nu mai văzuse până atunci. Pe chipul străveziu, lunecau melancolii molcome, iar buzele moi, ușor răsfrânte, ascundeau taine de Giocondă.

Cu toate insistențele Catincăi, Radu se sfiise să vină la conac cum era obiceiul, iar mai apoi, când doamna Cristurean trimisese fata de casă să îl caute, era recunoscător că îl apucaseră frigurile și că nu trebuia să o mintă, căutând o scuză.

Metamorfoza ei crescuse un hău între ei la fel de mare ca distanța dintre rai și pământ.

De atunci, toate încercările Mariei Albu Cristurean să o țină departe de „țigan” rămaseră inutile, căci Radu Corturaru însuși se ferea de Laura Cristurean mai ceva ca un diavol de tămâie, gata să se evapore de rușine înaintea ei tot ca un diavol sub agheasmă.

Când Lala venea, nu îndrăzne să pună piciorul în casă, cu toate rugămințile Cristurenilor, pătruns de un sentiment de umilință, pe parcă, în prezența ei, casa de la poalele dealului se transforma în templu sfânt, mai ceva decât o biserică.

Dacă pentru ea Radu se evaporase, Lala devenise pentru el o prezență incandescentă, prinsese luminiscente de sacralitate ca un spectru sau ca o flacăra misterioasă de comoară ascunsă și primejdioasă.

Tot pe atunci, Radu Corturaru, încă orbit, descoperise în fierăria din sat un alt fel de flacăra dănuitoare și fierbinte, precum cea dăruită de Prometeu, însă tangibilă și profană.

În cuptor, sub suflarea foalelor din piele de cal, focul se ațâța, trecând de la scânteie la vâlvătaie, atingea căldura miezului pământului, înmuind fierul ca pe lut moale, până la șuvoi de lumină.

Ritmul barosului, ca un ritm de inimă, modela mai departe materia până la umila potcoavă, în timp ce lumea și toate gândurile dispăreau topite.

Doar balaurul din cărțile copilăriei se ivea din când în când la gura cuptorului, scuipând foc din fiecare cele șapte capete, ca într-un joc numai de ei știut.

CAPITOLUL 3

Răsărise soare blând peste sat, tremurând în ferestre cu mușcate.

Lumea se înmuia în tonuri de auriu, noaptea își stinsese stelele de câteva ore, iar văzduhul se umplea de triluri de păsări.

Lala se trezise, tremurând genele lungi, ca niște aripi de fluture obosit, gata să mai zăbovească un pic, dar gândul că avea să întârzie la școală îi dădea emoții de școlăriță.

Se pregăti în grabă, mănca mai mult pe fugă, se mai perpelii, apoi plecă cu mers săltăreț, evitându-și voit bunicii și pe restul lumii, în timp ce se furișa pe drumul dinspre grădini.

Traversă jumătate de sat, până ajunsese iar la ulița ce ducea către școală, cu inima bubuindu-i în piept, de parcă nu își făcuse lecțiile, iar acum avea să fie scoasă la tablă.

La fel intrase și în curtea pustie a școlii pe timp de sfârșit de vacanță, iar parcă avântul i se mai potolise, ba chiar se intimidase, călcând mai cu băgare de seamă, cu speranța să nu găsească pe nimeni.

Clădirea cu pereți proaspăt zugrăviți, primenită ca o fetișcană la horă, îi păru mai înaltă decât o catedrală și la fel de intimidantă. Clasele înguste, cu bănci scrijelite de atâtea generații, răscoleau amintiri de pe vremea când îl însoțea pe domnul Cristurean la ore, prea mică să înțeleagă ce se petrece.

Miros vechi, de copilărie cu pete de cerneală și iz de carte tipărită, îi umplea pieptul de o bucurie neașteptată, că nici nu observă când bătrânul învățător se ivise lângă ea.

—Domnișoara Cristurean, frumos din partea matală că ai venit! Mă temeam că nu o să asculți chemarea mea umilă și mare ar fi fost păcat de sufletelele astea mici și obidite.

Laura clipi nedumerită, pe jumătate flatată de primirea neașteptată, pe jumătate înduioșată, cuprinsă deodată de o milostivire pe care rar o simțea și care o împiedica de-acum să îl contrazică sau să îi refuze ceva, deși nu zărea în jur nici țipenie de om, darămite „sufletele mici”.

Învățătorul, care îi citise slăbiciunea, continuă cu răbdare, mulțumit, fără să o scape din ochi. —Bunicul dumitale a fost... și încă e, se corectă, un om cu mult har. Dumneata i-ai moștenit înclinația, se pare, rosti cu calm, ca pe o constatare ce era la îndemâna orișicui. Eu aș vrea să te rog ceva, ceva important pentru noi, chiar dacă poate suna imposibil...

O rază de soare mângâia chelia învățătorului Dodianu, în timp ce ochii mici și înguști prinseseră străluciri de ochi de șoricel de bibliotecă.

—Copiii aceștia au nevoie de cineva ca matală, domnișoară. Cineva tânăr care să îi înțeleagă și să îi îndrume, care să le deschidă ochii către carte și sufletele către cunoaștere.

Lala clătinase cu neîncredere din cap, înainte să apuce măcar să răspundă, înțelegând scopul întâlnirii.

De undeva de departe, „Tratatul etnobotanic și alte vietăți” se închidea cu zgomot de tunet, iar sunetul cutremura lumea din jur în neconținute unde seismice, prăvălindu-i visele ca pe niște piese neînsemnate de domino.

Zâmbi neîncrezătoare, așa ceva nu avea să se întâmple!

—Eu... apucă se îngaiame, dar Dodianu nu îi dădu răgaz să răspundă.

—Avem nevoie de cineva pentru istorie și biologie... desigur, ai putea să predai și desen, planșele matală botanice sunt extraordinare!

Amețeala i se urcă la cap, îmbujorându-i obrazii de încântare și stânjeneală în același timp.

—Credeți?!

—Desigur! Apoi, nu ar dura o veșnicie, doar până ai să îți termini lucrarea. Trebuie să mai cercetezi zona, nu-i așa?

Genele Lalei se legănaseră lungi și grele, în timp ce clătinase din cap a încuviințare, prinsă fără scăpare în capcană.

Poate voit, poate inconștient, domnul Dodianu se retrăsese cumva în spatele catedrei, dominând paradoxal cu statura lui, mai degrabă mică, întreaga clasă.

Laura Cristurean nu îl cunoștea altfel decât așa îmbrăcat, ca acum, cu costum vechi de stofă, parcă mereu același în toți anii care trecuseră și invariabil cu cămașă albă, închisă până la ultimul nasture. Scund, dar plin de energie, cu voce de bas, scotocind în mințile copiilor cu aceeași abilitate cu care rezolva orice ecuație, Dodianu își câștigase cu ușurință autoritatea, dar și un nume.

Se alăturase în tinerețe lui Titus, preluând împreună școala, aproape o ruină, dar nu se descurajaseră. Împreună bătuseră la toate ușile din Karánsebes până la Temesvár, până când strânseseră tot ceea ce era necesar, de la semnături, la cretă, încrezători și plini de fapte mari și nobile.

La început fusese numai o clasă, în care elevi de toate vârstele învățau împreună, apoi cu fiecare an veniseră mai mulți copii, așa că trebuiseră să înființeze încă o clasă, iar mai apoi încă una. Clasele se separaseră, prinseseră contur, iar singura școală pe o rază de cinci sate devenise un nume.

Aici își aplecaseră frunțile deasupra cărților câteva generații de copii, începând cu cei ai Cristurenilor, ai lui Dodianu, ai popii și câți și mai câți, azi oameni de vază, nume pe care nu le auzi întâmplător.

—Nu trebuie să te temi, nu ai să fii singură, e, de fapt, imposibil, îi întrerupse șirul gândurilor vocea lui Dodianu. Domnul Băcuț, aici de față, a avut bunătatea să ni se alăture.

Laura Cristurean întorsese capul instinctiv. „Aici de față” o izbise din plin, ca și prezența pe care nu o simțise până atunci, dezarmând-o.

Învățătorul își adusese un aliat!

Între șirul de bănci, în mijlocul clasei, domnul Băcuț clătinase din cap a salut, cu familiaritate, de parcă o știa de-o viață.

—Nu ai idee ce ușurare mi-ai aduce dacă ai spune „da”. Hai, te rog! Doar nu ai de gând să mă lași singur cu împelițații ăștia!

În ochi îi scânteia o luminiță de neastâmpăr și bună dispoziție, că Lala zâmbi instinctiv, năucă, fără să se poată împotrivi, deși se muștră singură în gând pentru propria slăbiciune.

Haralambie Băcuț înaintase între timp, cu pași energici, de parcă până atunci așteptase nerăbdător în culise să îi vină rândul, iar acum, sub luminile rampei, își începea rolul.

Șarmant, la vreo treizeci de ani, mai degrabă înalt, degajând încredere în sine și dezinvoltură, se sprijini pe catedră, la stânga lui Dodianu, iscodind-o mai departe cu ochii lui albaștri, stăruitor.

—Să nici nu îndrăznești să refuzi! La urma urmei e moștenirea bunicului tău! Doar nu ai să mă lași de căruță.

Vocea lui sunase dezarmant, fără urmă de reproș, aruncând vorbele în joacă, așa cum pescarii aruncă momeala și, tot la fel ca un pescar, nu încetă nicio clipă să o măsoare.

În contrast cu Dodianu, corect și rigid în purtare, Băcuț degaja un aer relaxat, de om fără griji, obișnuit cu răsfățul de mic și mai puțin cu refuzuri. Chipul ars de soare, nebărbierit de cel puțin o zi, iradia o bunătate pe care nu putea sau nici măcar nu se străduia să o ascundă.

De la cămașa cu mâneci suflecate, deschisă poate prea mult la piept, până la atitudine, era în el o lejeritate cum Lala încă nu întâlnește. Nici privire pătrunzătoare ca a lui nu întâlnește, care să o cuprindă și să nu îi mai dea drumul, cu neascunsă fascinație.

Sub ochii lui, lumea Laurei se clătină amăgitor, ca o corabie purtată pe mare, în vreme de furtună.

—O să mă gândesc, îngăimă.

Dodianu clătină din cap a înțelegere. Numai Băcuț, cu zâmbet lățit dintr-odată pe chip, nu se lăsă înfrânt.

—O să te gândești în timp ce îți arăt clasele. Hai cu mine, iar Lala, până să apuce să se dezmeticească, se trezi că îl urma, cum somnambului își urmează visele pe streășina de casă, atrași de forța lunii, aceeași, pesemne, ca și forța lui Băcuț.

Laura Cristina Cristurean nu văzu mai nimic și nu auzi nici pe jumătate din ce i se povestea cu entuziasm, simțea însă cu fiecare minut ce trecea o apropiere mai mare de el, de parcă l-ar fi găsit, după ce mult timp îl crezuse pierdut, deși îl vedea întâia oară.

Mâna lui, care ba îi atingea brațul îndrumând-o, ba îi bătea umărul încurajând-o, îi trimitea firișoare de curent pe șira spinării, împrăștiindu-i o căldură molatică în tot corpul, ca o vrajă care o îmblânzea.

Deși clădirea în sine era destul de mică îi păru cumva rău când turul se sfârșise, de parcă școala îi deveni deodată dragă, așa cum era, modestă și uitată de lume

Numai Haralambie Băcuț vorbea mai departe fără încetare, înșirând planuri, cum pisicile deșiră ghemul de lână, cu ton când jucăuș, când serios, iar în timp ce vorbea, ochii albaștri priveau într-ai ei, ca într-un viitor pe care doar el îl vedea, scânteind o lumină blândă și caldă.

—Copii, măi copii, îi întrerupse învățătorul Dodianu, uitând pentru câteva secunde de protocol.

Haralambie zâmbise larg, împăcat, cu expresie de om deșteptat din somn.

—O să rămână! pecetlui. De-acum e de-a noastră!

Laura Cristurean era de-a lor. Cum altfel?!

Ceva străin pusese stăpânire pe ea, împiedicând-o să se gândească la orice altceva, și tot ceva străin îi frângea inima atunci când se gândea să refuze și să se întoarcă în Karánsebes.

Se perpelise câteva nopți în șir, până când își abandonase propria zbatere, alunecând liniștită spre o lume nouă. La ce bun tot zbuciumul, când tot ceea ce își dorea avea deja aici?! Nu tânjea un an întreg după o vacanță aici? Noaptea, când nu putea adormi, nu auzea tânguital pădurii și fiecare frunză înfiorată de adiere de vânt, până când lumea se topea precum ceara? Unde altundeva decât aici, aripile ei se deschideau a zbor, fără piedici și fără opreliști, până când lumea rămânea la picioarele ei, iar înainte se deschidea numai orizontul, albastru și senin ca ochii lui Haralambie Băcuț?

Desigur, avea să rămână un timp, doar atât cât era necesar să își termine „tratatul”, nicio secundă mai mult!

Odată hotărârea luată, simțise cum liniștea se pogorâse peste sufletul ei, iar de atunci nu o mai putu clinti nimic.

Catinca Cristurean aplaudase ca un copil, iar ochii lui Titus sclipiseră scurt de mândrie.

Mândria și bucuria lor, singura nepoată, dăscăliță în sat! Un an școlar, un an numai al lor ca un an sabatic!

O săptămână mai târziu, Maria Albu Cristurean, cu spatele drept ca o săgeată și ochi la fel de ucigători, trântise ușa la perete, fără să se mai obosească să o închidă în urma ei, intrând în casa socrilor ca o vijelie.

Trecuse pe lângă Catinca Cristurean cu aceeași viteză ca a trenului cu care călătorise și nu se oprise decât în odaia Laurei.

—Unde e? Iar vocea prevestitoare de prăpăd se frânse brusc, căci gura Mariei rămăsese deschisă de mirare.

Cada de alamă, poleită în soarele amiezii, părea însuflețită de o vrajă ce deșteptase dragonul, gata să scoată flăcări.

—Asta de unde a apărut?

Dar până să primească un răspuns, pornise iar să bodogăne nemulțumită.

—Să ne facă așa ceva! E inacceptabil! In-ac-cep-ta-bil! silabisi. Unde umblă ingrata?! Apoi iar iritată de prezența neînțeleasă a căzii, se întoarse către soacră-sa, așteptând o explicație: De unde aveți voi așa ceva?

—Dar de ce nu am avea?! Ce suntem noi?! se indignă Catinca. Ei, dragă, uite că avem!

În prag, Cristian Cristurean, care abia atunci reușise să o ajungă din urmă, se oprise văzând cada, la fel de perplex ca și nevastă-sa, dar își reveni imediat, pregătit să salveze situația și așa tensionată.

—Sărut-mâna, mama! rosti printre gâfâituri, cu pălăria în mână și cu fruntea plină de sudoare, îmbrățișând-o pe maică-sa. Iartă-ne că am venit așa neanunțați.

—Tu știi bine că nu ai nevoie de invitație să vii acasă, îl mustră Catinca, prinsă încă în îmbrățișare. Un lucru e însă bun, că nu ți-ai uitat manierele, mai spuse, privind-o muștrătoare pe Maria peste umărul lui, de parcă i se adresa direct ei.

—Ei, lasă acum! sări Maria Albu Cristurean la harță. Ție îți convine, Laura e cu voi, ce vă pasă. Vouă să vă fie bine! Viitorul ei să îl aruncăm la gunoi!

Cristian se strecurase între ele, ca un scut în care se înfingeau săgeți din ambele părți. Un val de sânge, ca un bubuit tribal între tâmpile, îi întunecă rațiunea, care îi spunea să o liniștească pe nevastă-sa și să o țină deoparte pe maică-sa.

—E hotărârea Lalei! strigase războinic, deși se voise împăciuitor. Las-o în pace! Viitorul ei abia acum începe, nu îl aruncă nimeni la gunoi! Singura problemă e viitorul care nu se potrivește cu cel pe care tu l-ai planificat pentru ea! Ei, domnule! pufni cu obrazii aprinși de mânie. Las-o să stea pe picioarele ei, nu o mai mânuiești ca pe o marionetă!

Răzvrătirea lui Cristian lăsase în urma sa o liniște amenințătoare. Frontul comun se separase în tabere ostile așa cum și înțelegerea de acasă se risipise ca un abur: „Să rămânem raționali, dragă, nu are sens să ridicăm vocea”, „Suntem

persoane stimabile, să ne comportăm ca atare”, iar mai apoi, pe drum, „dragă, te rog să rămâi calmă” erau vorbe ce se pierduseră uitate în compartiment, ca un ziar răsfoit care nu îți mai trebuie.

În scurtul timp care trecu, Maria își recâștigase stăpânirea de sine, amintindu-și că nu se cuvine să se certe așa. Numai pentru o clipă, cu bărbia ridicată, înfruntase pe Cristurean, privindu-l de undeva de foarte de sus, ca el să înțeleagă cât de pipernicită era micimea lui și să îi fie clar că nu o să îi ierte trădarea, cu una, cu două.

—E la doi pași de voi, o încurajă Catinca pe noră-sa.

—Și la doi pași de civilizație! ripostă Maria, dar mai moale, aproape cu amărăciune în glas.

Cristian Cristurean, trezit ca din transă, privi către nevastă-sa cu un soi de milă și cu toată ispitirea să îi intre în joc și să se certe cu ea, o consolă, prinzându-i mâna într-ale sale ca un îndrăgostit.

—Biată inimă de mamă, grăi cu un soi de pocăință, iscând oftaturi și lacrimi abia stăpânite între femei.

Când Titus ajunse acasă, îi găsi pe pridvor, șezând cu toții neobișnuit de liniștiți, în lumina blajină a înserării, că aproape îi veni să își facă cruce. Un singur lucru îi era clar, că Laura încă nu se întorsese, dar încă nu înțelesese dacă era de bine sau de rău.

În aceeași seară, Cristurenii, adunați în jurul mesei, acceptaseră alegerea Lalei, căci prea mult nu aveau încotro.

Cumva, caietul gros de notițe, cu coperti de piele și închizătoare de fier, adusese împăcarea în sufletul Mariei, atunci când, mai târziu decât de obicei, Lala se întoarse acasă cu mers legănat și ochi visători.

Măcar fiică-sa umbla pe coclauri în scop academic, iar poate că, în devotamentul ei științific, chiar nu găsea în oraș ceea ce era necesar să încheie așa o lucrare.

—Să stați cu ochii pe ea! o binecuvântase până la urmă, stăpânindu-și cu greu un oftat.